

postavení nového hromosvodu nebo změny v umístění již stávajícího, mezi ona opatření ve smyslu stav. ř. vpočteno býti, jež potřebují úředního povolení, poněvadž postavení hromosvodu vliv má na bezpečnost stavení proti ohni a na práva sousedů.

Dohled nad dobrým stavem hromosvodů spadá v obor policie místní, a celá řada policejních předpisů o ohni pečuje též o náležité udržování hromosvodů.

### **Hřbitovy.**

#### **I. Zřízení a udržování hřbitovů.**

Zřízení a udržování hřbitovů i dozor nad nimi spadá dle rak. zákonů v samostatný obor působnosti obcí, kdežto státní správa, jež vykonává vrchní dozor nad vším zdravotnictvím a vrchní správu zdravotních záležitostí, bdí nad plněním zdravotně policejních předpisů ohledně hřbitovů (zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z.). Ku zřízení hřbitovů se povoluje expropriace vhodných pozemků (vým. min. vn. ze dne 17. listopadu 1860 čís. 34863). Otázku, je-li pozemek pro zřízení hřbitova z ohledů zdravotně policejních způsobilý, sluší rozhodnouti úřadům dle volného uvážení na základě dobrého zdání interestentův a znalců (nál. spr. s. dv. sb. »Budwinski« č. 1410), rovněž otázku, jak dlouho z ohledu na veřejné poměry zdravotní na určitý hřbitov se může pohřbívat, resp. kdy třeba nový hřbitov zříditi (nál. spr. s. dv. sb. »Budw.« č. 3237).

Náklad na zřízení a udržování hřbitovů vésti mají z pravidla súčasné obce dle poměru počtu duší, v některých zemích korunních dle poměru výše přímých daní súčasněných členů obcí (dek. dv. kanc. ze dne 23. května 1834 č. 11.237). Výnosem min. kultu a vyuč. ze dne 30. května 1888 č. 3559 bylo prohlášeno, že všeobecné povinnosti přispívati k udržování a zřizování katolických hřbitovů státní správa kultu nemá. Též pro patrona nevzchází povinnost konkurenční, když stane se z veřejných ohledů zdravotních rozšíření hřbitova nutným; přináležít spíše dle § 3 zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z. vésti náklad na zřízení a udržování pohřebišť obci samé, a výklad, že by dle § 3 citov. zák. ona jen dozor na ně vésti měla, jest mylný. Působnost citov. zákona říšs. není učiněna závislou na vydání zvláštních zákonů zemských (nál. spr. s. dv. ze dne 15. května 1878, sb. »Budwinski« sv. II. 268).

#### **II. Hřbitovy konfesionální.**

Konfesionální hřbitovy jsou ty, jež výhradně pro pohřbívání osob určitého vyznání určeny jsou a které tvoří část budovy kostelní gub. nař. ze dne 8. listopadu 1825 čís. 58843 p. sb. z. č. 392). Tvzení, že ten který hřbitov jest konfesionální, nepřičí se §u 3 lit. d zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z.; tento zákon nijak nechtěl se stávajících ústavů a zařízení jednotlivých vyznání dotýkati, nýbrž jen normu ustanoviti, kdo povinen jest po zákonu ve příčině potřeb tu a tam při takových ústavech se vyskytujících vyhověti veřejnému zdravotnictví. Knihovní vlastnictví jest pro vyznání irrelevantním, neboť lze si mysliti, že hřbitov nehledě ku knihovnímu vlastnictví obce následkem »věnování« ústavem konfesionálním se stal (nál. spr. s. dv. ze dne 14. list. 1878 sb. »Budwinski« sv. II. 361; ze dne 30. září 1885 sb. »Budwinski« sv. IX. 2695; ze dne 19. května 1882 sb. »Budwinski« sv. VI. 1411). Okolnost, že hřbitov pro farní osadu v knize pozemkové jest zapsán, je zajisté pro konfesionalnost jeho rozhodnou (nál. spr.

s. dv. ze dne 30. září 1885 »Budwinski« sv. IX. 2696); ze dne 18. prosince 1885 sb. »Budwinski« sv. IX. 2696; ze dne 18. prosince 1885 »Budwinski« sv. IX. 2832). § 3. zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z. nelze pojímati, jako by se jím měly stávající církevní hřbitovy proměnit v ústavy komunální, ježto ustanovení to jen vymeziti chce, kdo po zákoně povinen jest potřebám takových ústavů v oboru veřejného zdravotnictví odpomoci (nál. spr. s. dv. ze dne 19. května 1882 »Budwinski« sv. VI. 1411). Když místní obec z ohledů zdravotních nutné rozšíření stávajícího již hřbitova sama provede bez jiných činitelů, tu jest tyto nově zřízené části hřbitovní ne za církevní, nýbrž za obecní hřbitov považovati a poplatky z hrobů a hrobek obcí ukládané za poplatky za užívání zařízení obecních, jimiž ani církevním ani státním orgánům kultu disponovati nepřisluší (nál. spr. s. dv. ze dne 19. května 1882 »Budwinski« sv. VI. 1411). Žádná obec náboženská nesmí mrtvole jejího nepřislušníka slušného pohřbu na svém hřbitově odepřít, jde-li o pohřeb v hrobu rodinném nebo když v obvodu obce místní, kde zemřel nebo jeho mrtvola nalezena byla, církev neb náboženská společnost, jejíž členem mrtvý byl, vlastního hřbitova nemá (čl. 21 zák. ze dne 25. května 1868 č. 49 ř. z.). Církevní úřady mají však právo pro pohřby jinověrců oddělená místa na hřbitově vykázati, poněvadž státní moc na takováto konfesionální zařízení vlivu nemá. Totéž platí o pohřbívání mrtvol, jimž katolické církevní předpisy pohřeb odpírají (výn. min. kult. a vyuč. ze dne 1. srpna 1870 čís. 7522). Též popel mrtvolý spálené může býti na místě posvěceném uložen (čas. »Zeitschrift. f. Verw.« r. 1881 str. 83).

### III. Zdravotně policejní předpisy.

Péče o účelně zařízení hřbitovy jest důležitým úkolem policie zdravotní.

#### 1. Zřízení hřbitovů:

a) Všecky hrobky, hřbitovy a svatá pole, jež jsou v obvodu osad, mají zrušeny býti, a místo nich nové opodál osad ve vzdálenosti veřejným zdravotním poměrům přiměřené zřízeny býti. K těmto hřbitovům jest zvoliti místo vzhledem k počtu obyvatelstva přiměřeně veliké, jež vodou není ohroženo a jehož půda není taková, jež by setlívání mrtvol bránila (dv. dek. ze dne 23. srpna a 13. září 1784. Josef. z. svaz. 6 str. 549). Předpis tento platí především o hrobkách. Hřbitovy, které jsou ve středu osad blízko obydlí nebo při farních kostelích, mají v určité lhůtě na přiměřené místo býti přeloženy (výn. hor. rak. místodrž. ze dne 3. července 1851, č. 11.747 z. z. č. 260).

b) Pro hřbitovy, jež se založiti nebo rozšířiti mají, jest zvoliti za všech okolností místo nejméně 5 sáhů od stavení obydlených vzdálené (dv. dek. ze dne 24. května 1825 č. 12.404), co do velikosti průměrné úmrtnosti v osadě odpovídající. Hřbitovy mají býti zdmi nebo plotem dřevěným ohrazeny; zdi atd. musí však vždy tak vysoké býti, aby zvěři přístup na hřbitovy a obzvláště vyhrabávání země na hrobech zabráněno bylo (dv. dekr. ze dne 13. září 1784 Josef. zák. sv. 6 str. 549).

#### 2. Zařízení hrobů.

Při určení potřebné plochy jest počítati s obyvatelstvem přifařených obcí a za základ vzíti, že hrob pro dospělé 6 stop zdělí a 4 stopy zšíří, pro děti 3 až 4 stopy zdělí, 1 stopu zšíří, jeden pak od druhého 2 stopy vzdálenosti míti má, a že hrob nikdy před 10 lety opět vykopán býti nesmí. Zlořád, že zemřelí vedle svých příbuzných a ne dle pořadu na hřbi-

tovech pohřbívání bývají, a tím zdraví lidskému škodlivé výpary se šíří, jest odstraniti (dv. dekr. ze dne 5. prosince 1783, Josef. z. 6 svaz.).

### 3. Vykopávání mrtvol.

Při vykopávání mrtvol má zdravotní orgán, jenž exhumaci řídí, k tomu přičiňovati, aby se konala za chladného počasí (ve studené době roční, jinak v časných ranních hodinách) a by všichni zbyteční diváci odstraněni byli, aby se zápach přiměřenými desinfekčními látkami pokud možno potlačil, a by vykopaná mrtvola (po případě pozůstatky její) ihned do nové vedle hrobu přichystané dle předpisu zhotovené rakve se uložila, a tato se ihned dobře uzavřela (§ 5 nařiz. min. vn. ze dne 3. května 1874 č. 65 ř. z.).

IV. Zrušení hřbitovů náleží rovněž do oboru samostatné působnosti obcí, aniž by tím však trpělo právo dozoru správy státní ve všech záležitostech zdravotních jí příslušející. Dle toho jest ve všech záležitostech zdravotních příslušnost obce (a sice v oboru samostatné její působnosti) pravidlem; kompetence státní správy jest jen výjimečně odůvodněnou. Ježto tedy rozhodnutí o zrušení hřbitova státní správě zdravotním zákonem vyhrazeno není, náleží i toto v obor samostatné působnosti obce. K tomu přistupuje, že se zrušení hřbitovů analogicky druží ku zřízení a udržování jejich, jež obcím přiděleny byly (nál. říš. soudu ze dne 10. července 1874 č. 131).

### V. Ustanovení trestní.

Zlomyslné nebo svévolné poškození hrobů, otvírání hrobů, samovolné odnášení nebo zlé nakládání mrtvolami nebo jednotlivými částmi jich zakládá přečin proti veřejnému pokoji (§ 306 tr. z., § 363 voj. tr. z.). Výraz »hrob« obímá vše, co s hrobem bezprostředně souvisí a k tomu slouží, aby pohřbenou osobu označilo, nebo výrazem lásky a oddanosti pozůstalých vůči pohřbenému bylo; tak patří ku hrobům náhrobní pomníky, kříže, mohyly, na nich pěstované květiny atd. (roz. ze dne 23. ledna 1885 č. 12.951 sb. 732 a ze dne 7. června 1889 č. 3265 sb. 1232, ze dne 6. listopadu 1880 č. 8536 sb. č. 281). Neoprávněné otevření hrobu obsahuje bez ohledu na pohnutku a úmysl přečin v § 306 tr. z. uvedený (roz. ze dne 22. listopadu 1890 č. 9483, sb. 1379). Zlým nakládáním mrtvolami rozuměti dlužno všechna jednání, jež na živých jsouce spáchána za zlé nakládání by se považovati musila (roz. ze dne 1. března 1883 č. 15.498 sb. 519). Odcizení spáchaná na hrobech, z hrobů nebo na mrtvolách ze ziskuchtivosti, jest jako krádež posuzovati (§§ 306, 172 a 460 tr. z. a §§ 563, 458, 732 voj. tr. z.).

Osnova nového trestního zákona přijala mezi zločiny a přečiny, jež se na náboženství vztahují, ustanovení, že ten, kdo na hrobě, náhrobku nebo na lidské mrtvole potupné zlomyslnosti se dopustí, nebo bezprávně části lidské mrtvoly odstraní nebo zlého nakládání na mrtvole se dopustí, hrob poškodí nebo poruší, má býti potrestán vězením až do 1 roku nebo na penězích do 2000 zl. (§ 185 osnovy).

VI. Veřejná pohřebiště, pokud jiného určení nedojdou, jsou prostá daně pozemkové. Všecky hřbitovy ať konfesionální neb interkonfesionální mají povahu ústavů veřejných; navštěva jich jest každému volná (roz. min. kultu a vyuč. ze dne 18. ledna 1878 č. 3071). Mluvení řečí nad mrtvolou může sice policejně zakázáno býti, není k němu však třeba z pravidla žádného zvláštního povolení (roz. min. vn. ze dne 26. května 1870 čís. 5749). Hrobky nemohou do exekuce pojaty býti, ježto nejsou předmětem obecného

obchodu (rozh. nejv. s. dv. ze 28. prosince 1877 č. 14257). Nestává žádné všeobecné zákonné povinnosti pro obce domovské, dle níž by jinými obcemi mohly ku náhradě pohřebních útrat za pohřeb svých chudých příslušníků donuceny býti (roz. min. vn. ze dne 15. března 1869 č. 2694). Donucení takové připustiti by se mohlo jen v korunních zemích, kde o tom jsou výslovná ustanovení (roz. min. vn. ze dne 27. prosince 1872 časop. »Zeitschr. fr. Verw.« VI. r. 15 str. 59). Z označení hrobu jakožto »vlastního« nelze nijak souditi, že by se tu byl stal převod práva vlastnického ve smyslu o. o. z., nýbrž i používání těchto »vlastních hrobek« podléhá různým omezením (rozh. nejv. soudn. dv. ze dne 20. června 1894 č. 5885, časop. »Jur. Bl.« č. 38 z r. 1894).

### Hudebníci žebraví.

Hudebníci žebraví jsou almužníci, kteří za hru dostávají dárky dobrovolné jako almužnu. Každý hudebník žebravý musí míti licenci, která udílí se jen výjimečně osobám ku výdělku neschopným (dekr. dv. kanc. ze dne 29. května 1821 č. 14.617). List povolovací má platnost jen jeden rok pro osobu, na jejíž jméno zní a nemůže nikomu býti ani postoupen ani přenechán. Licence udílí se úřady politickými a v místech, jež náležejí k zeměpanským úřadům policejním, těmito úřady. Úřady při udílení licencí mají vycházeti ze stanoviska, že obce povinny jsou pečovati o své chudé, a tudíž licenci jen ve případech řídkých okolnostmi zvláštními odůvodněných uděliti lze. Propůjčením licence není však obec zbavena péče o dotyčného chudého. Licence má platnost jen pro místo, kde se uchazeč zdržuje. Provozování hry na kolovrátek může býti povoleno jen osobám úplně počestným a bezvadným (dv. d. ze dne 14. září 1826 č. 23.575; dv. dekr. ze dne 8. července 1830 č. 15.223). V horských krajinách severočeských (v Chebu, Kraslicích, Jáchymově, Kadani, Žatci, Duchcově, Teplici, Ústí, Těšíně, Rumburce, Šluknově, Jablonném, Friedlandě, Semilích, ve Vrchlabí, v Broumově, Trutnově) mohou úřadové okresní licenci kolovrátkářskou uděliti pro celý kraj, ba i pro celou zemi korunní. To jest však jen výjimkou z pravidla, jež nařizuje omezení licence jen na jich bydliště (výn. místodr. ze dne 24. října 1851 č. 8396). List povolovací k hudbě žebravé nesmí udělen býti osobám, jež ve válečné službě nebo poraněním staly se neschopnými ku živnosti nebo ku pracím těžkým, dětem slepým, mrzákům chudých rodin aneb sirotkům a konečně invalidům, protože všechny tyto osoby mají býti podporovány správou veřejnou, po případě dopraveny do veřejných ústavů zaopatřovacích (nař. dvorní policie ze dne 21. ledna 1821 č. 610). Zemře-li držitel licence, aneb odcestuje-li, aneb zaopatří-li si jiné zaměstnání nebo vyskytnou-li se jiné příčiny, následkem jichž držitel pozbývá práva na licenci, budiž mu licence odňata (dekr. dv. kanc. ze dne 29. května 1821 č. 14.617).

### Check.

#### I. P o j e m.

Instituce checku, zvláštní to způsob kupecké poukázky, jež pro přechod hospodářství peněžního v hospodářství úvěrní, na vyšším stupni stojící, vynikající má význam, jest v Rakousku pro nedostatek zvláštních zákonných ustanovení málo vyvinuta. Rakouskému zákonodárství, nehledíme-li ku zákonu poplatkovému a ku případům, o nichž níže bude pojednáno, jest pojem checku vůbec neznám, a při zkoumání této instituce jest tudíž zřetel obrátiti k oněm ustanovením, jež se týkají všeobecnějšího pojmu poukázky,